

## Information om kriterier för Fairtrade Region

### Innehåll

1. Inledning .....	2
2. Justering av namnet .....	3
3. Förnyelseansökan .....	3
4. Kriterier .....	3
4.1. Övergripande strategi för hållbar och etisk konsumtion .....	3
4.2. Regional styrning .....	3
4.3. Verksamhetsplan för arbetet med Fairtrade Region .....	4
4.4. Informations- och engagemangsarbete .....	4
4.4.1. Aktiviteter för information, engagemang och samarbete .....	4
4.4.2. Kriterium för kommunikation av Fairtrade region .....	5
4.5. Upphandling och inköp av rättvist handlade produkter .....	5
4.5.1. Inledning .....	5
4.5.2. Regionens ansvar för ökad andel konsumtion av rättvist handlade produkter i den offentliga upphandlingen .....	6
4.6. Regional samverkan .....	6
5. Beskrivning av innehåll i ansökan .....	7
5.1. Ansökan om att bli en Fairtrade Region .....	7
5.2. Mindre förnyelseansökan .....	7
5.3. Mer omfattande förnyelseansökan .....	7

## 1. Inledning

[Fairtrade Region](#) är en diplomering och en del av ett nätverk av regioner och kommuner som engagerar sig för en etisk konsumtion och hållbar handel<sup>1</sup>. Syftet med Fairtrade Region är att bidra till en hållbar konsumtion som ligger i framkant, som värnar om både människa och miljö. Det handlar om att aktivt minska riskerna att skattepengar och den konsumtion som sker inom regionen leder till kränkningar av mänskliga rättigheter

Det finns en nära koppling mellan arbetet med Fairtrade Region och flera av de globala målen i Agenda 2030<sup>2</sup>. Genom ett aktivt arbete för att uppnå en hållbar produktion och konsumtion (mål 12) regionalt bidrar det till att uppnå flera av de andra globala målen så som minskad fattigdom (mål 1), uppnå jämställdhet (mål 5), anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8) samt bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser (mål 13).

Fairtrade Region är tillsammans med Fairtrade City en del av ett internationellt engagemang, [Fair Trade Towns](#), där fler än 2000 städer och regioner verkar för en etisk konsumtion och hållbar handel.

Detta dokument beskriver de kriterier som ska vara uppfyllda för att vara en Fairtrade Region samt en beskrivning om hur förnyelseansökan för fortsatt diplomering går till.

Kriterierna gäller ifrån den 1 januari 2021. Detta gäller för nya ansökningar om att bli en Fairtrade Region. Det gäller även för befintliga Fairtrade Region och innebär att regioner, som redan är diplomerade ska visa på hur arbetet skett enligt kriterierna från och med förnyelseansökan som skickas in sista februari 2022.

I [handboken](#) och på [intranätet](#) för Fairtrade City och Fairtrade Region finns ytterligare vägledning och exempel kring bland annat hur arbetet kan organiseras, verksamhetsplaner, aktiviteter och stöd i offentlig upphandling.



<sup>1</sup> En etisk konsumtion och hållbar handel avser att särskild hänsyn tas till sociala, etiska, miljömässiga och ekonomiska konsekvenser vid konsumtion av produkter där det finns hög risk för kränkningar av mänskliga rättigheter och bristande miljöhänsyn.

<sup>2</sup> Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>

## 2. Justering av namnet

Namnet för diplomeringen ändras från Fairtrade region till Fairtrade Region, med stort "R" i region. Förändringen gäller ifrån 1 december 2020. Kommunikation och material med det gamla namnet ska bytas ut i den takt som är praktiskt genomförbart, men helst inom ett år. Ny logotyp för Fairtrade Region finns på intranätet.

## 3. Förnyelseansökan

Efter att en region har diplomerats för första gången ska en förnyelseansökan lämnas in varje år. Efter ett år ska en mindre förnyelseansökan lämnas in och året efter en mer omfattande. Därefter lämnas vartannat år en mindre och vartannat år en mer omfattande. Förnyelseansökan skickas till Fairtrade Sverige för godkännande för fortsatt diplomering. För mer information om förnyelseansökan, se kapitel 5.

## 4. Kriterier

Kriterier som ska uppfyllas för att vara en Fairtrade Region:

1. Övergripande strategi för hållbar och etisk konsumtion
2. Regional styrning
3. Verksamhetsplan för arbetet med Fairtrade Region
4. Informations- och engagemangsarbete
5. Upphandling och inköp av rättvist handlade produkter
6. Regional samverkan

### 4.1. Övergripande strategi för hållbar och etisk konsumtion

Syftet med kriteriet är att förtydliga kopplingen mellan arbetet med Fairtrade Region och övergripande program och strategier för Agenda 2030 och hållbar utveckling.

Regionen, som är en Fairtrade Region, ska arbeta aktivt för etisk konsumtion och hållbar handel. Ange övergripande program och/eller strategi/strategier för hållbar utveckling, regionens arbete med Agenda 2030, social hållbarhet eller liknande där det framgår hur regionen arbetar för en hållbar och etisk konsumtion. Här avses övergripande och befintliga program/strategier där etisk konsumtion och hållbar handel kan, men inte behöver, nämnas explicit. Det är framförallt mera övergripande strategier för en hållbar och etisk konsumtion eller liknande benämning som ska redovisas.

### 4.2. Regional styrning

Det ska finnas en styrgrupp som leder det regionala arbetet för en etisk konsumtion och hållbar handel. Styrgruppen ansvarar för planering, samordning och genomförande av arbetet med Fairtrade Region. Styrgruppen kan bestå av en befintlig ledningsgrupp, såsom regionstyrelsen, hållbarhetsutskott eller liknande.

En person utses till kontaktperson gentemot Fairtrade Sverige och en annan till ordförande för styrgruppen. Kontaktpersonen ska vara en tjänsteperson på regionen som har ett samordningsansvar för arbete med Fairtrade Region.

Styrgruppen ska träffas regelbundet, men hur ofta och hur arbetet organiseras är upp till varje region.

### **4.3. Verksamhetsplan för arbetet med Fairtrade Region**

Det ska finnas en verksamhetsplan för arbetet med Fairtrade Region. Verksamhetsplanen ska innehålla:

- Övergripande syfte och mål med Fairtrade Region-arbetet
- Planering av minst två aktiviteter för information, engagemang och samarbeten kring etisk konsumtion och hållbar handel det kommande året. Se vidare kapitel 4.4.1
- Planering av hur det ska synliggöras att regionen är en Fairtrade Region. Se vidare kapitel 4.4.2

Planeringen kan justeras och anpassas under året.

Verksamhetsplanen kan även innehålla (frivilligt):

- Beskrivning av hur aktiviteterna, som planeras för kommande året, bidrar till att uppnå någon/några av målen i Agenda 2030.

### **4.4. Informations- och engagemangsarbete**

#### **4.4.1. Aktiviteter för information, engagemang och samarbete**

Styrgruppen för Fairtrade Region ansvarar för att det bedrivs ett aktivt arbete med information, engagemang och samarbeten i regionen. Syftet med aktiviteterna är att öka kännedomen om etisk konsumtion och hållbar handel, öka utbudet av rättvist handlade produkter inom regionens verksamheter samt verka för beteendeförändringar för en mer hållbar och etisk konsumtion.

Det ska ha genomförts minst två aktiviteter för information, engagemang och samarbete per år. Aktiviteter och samarbeten som genomförs kan gärna kombineras med andra hållbarhetsfrågor såsom Agenda 2030 och miljö/klimat, när så är relevant.

Aktiviteterna ska dokumenteras och redovisas i den mer omfattande förnyelseansökan som sker vartannat år. Förutom att beskriva aktiviteterna, beskriv gärna<sup>3</sup> också syfte, målgrupp, kommunikation för genomförda aktiviteter/samarbeten, en reflektion kring uppnådd effekt och hur kopplingen ser ut till andra hållbarhetsfrågor och/eller mål i Agenda 2030.

---

<sup>3</sup> Att beskriva syfte, målgrupp och kommunikation för genomförda aktiviteter/samarbeten, en reflektion kring uppnådd effekt och hur kopplingen ser ut till andra hållbarhetsfrågor och/eller Agenda 2030 är frivilligt.

#### 4.4.2. Kriterium för kommunikation av Fairtrade region

Syftet med kriteriet är att synliggöra att regionen är en Fairtrade Region. Redogör för på vilket sätt ni under de senaste två åren synliggjort och kommunicerat att regionen är en Fairtrade Region och vad det innebär. Kommunikationen kan exempelvis ha skett via regionens hemsida, informationsmaterial eller via sociala medier.

### 4.5. Upphandling och inköp av rättvist handlade produkter

#### 4.5.1. Inledning

Ett viktigt led i att arbeta för en etisk konsumtion och hållbar handel i regionen är att ställa och följa upp hållbarhetskrav som säkerställer att risken för kränkningar av mänskliga rättigheter och bristande miljöhänsyn minskas. Detta är en förutsättning för att nå de globala målen i Agenda 2030. Genom att arbeta för en hållbar produktion och konsumtion (mål 12) bidrar det till att nå andra globala mål så som minskad fattigdom (mål 1), uppnå jämställdhet (mål 5), anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8) samt bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser (mål 13).

Ett syfte med arbetet med Fairtrade Region är att andelen rättvist handlade produkter kontinuerligt ska öka i den konsumtion som sker i regionens verksamheter.

Rättvis handel är ett handelssamarbete som verkar för att skapa bättre förutsättningar för odlare och anställda i länder med utbredd fattigdom genom att erbjuda bättre handelsvillkor. Definitionen har utarbetats av organisationerna för rättvis handel, WFTO och Fairtrade. Den har erkänts av Europaparlamentet och Europeiska kommissionen.<sup>4</sup> Definitionen finns även nämnd i EU-domstolens [mål Max Havelaar \(C-368/10\)](#), punkt 73.

Rättvist handlade produkter i den offentliga upphandlingen avser i Fairtrade Region-diplomeringen produkter där det finns en stor risk för kränkningar av mänskliga rättigheter och att det därför är viktigt att ställa krav som uppfyller principerna för rättvis handel och ILO:s kärnkonventioner, samt att verifieringen av att hållbarhetskraven är uppfyllda sker genom en ackrediterad oberoende tredjepartscertifiering<sup>5</sup>.

International Labour Organization (ILO) är FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor. ILO:s kärnkonventioner innefattar bland annat krav på förbud mot barnarbete, förbud mot tvångs- och straffarbete, rätten att organisera sig och lika lön för lika arbete oavsett kön. Principerna för rättvis handel innebär kostnadstäckande minimiersättning, prisprenie för investeringar<sup>6</sup>, möjlighet till förfinansiering och långsiktiga handelsrelationer mellan producenten och importören. Principerna för rättvis handel är hämtade ifrån de 10 principer om rättvis handel<sup>7</sup> som World Fair Trade Organization (WFTO) tagit fram.

<sup>4</sup> <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/hallbarhet/socialt-ansvarsfull-upphandling/rattvis-handel/>

<sup>5</sup> Med ackrediterad oberoende tredjepartscertifiering menas att den certifierade produkten är kontrollerad av en oberoende ackrediterad organisation, dvs inte samma som certifieringsorganisationen.

<sup>6</sup> Det avser en prisprenie som producenterna själva beslutar hur det ska investeras. Prisprenien kan gå till utveckling av verksamheten, så som effektivare odlingstekniker, anpassningar till klimatförändringar och omställning till ekologisk odling och/eller utvecklingsprojekt i lokalsamhället såsom hälsovård, utbildning och förbättrad infrastruktur.

<sup>7</sup> <https://wfto.com/our-fair-trade-system#10-principles-of-fair-trade>

#### 4.5.2. Regionens ansvar för ökad andel konsumtion av rättvist handlade produkter i den offentliga upphandlingen

Regionen ska konsumera rättvist handlade produkter, när så är relevant, samt verka för att andelen av konsumtionen som uppfyller dessa krav ökar över tiden<sup>8</sup>.

Andelen kan öka genom ökad andel inköp av befintliga produkter/produktgrupper och/eller genom att välja nya produkter/produktgrupper.

##### Kriterier för regionen:

- Redovisa övergripande ambition för ökad andel rättvist handlade produkter över tid i den offentliga upphandlingen, genom att ange målsättning för en ökad andel per produkt/produktgrupp och/eller skrivningar i regionens riktlinjer för upphandling, kategoristrategi, beslut om att vara Fairtrade Region eller liknande.
- Ange ett valfritt antal rättvist handlade produkter som regionen köper in eller ska börja köpa in.
- Redovisa inköpsstatistiken för de rättvist handlade produkterna som angetts genom att ange volym (kg) och andel (procent) av den totala konsumtionen av produkten<sup>9</sup>.

Den övergripande ambitionen för ökad andel rättvist handlade produkter i den offentliga upphandlingen och inköpsstatistiken ska redovisas vid ansökan om att bli en Fairtrade Region och sedan vartannat år i den mer omfattande förnyelseansökan.

Det krävs inte en total ökning av andelen rättvist handlade produkter i konsumtionen som redovisas i den mer omfattande förnyelseansökan för fortsatt diplomering. Andelen för en produkt kan redan vara hög (närma sig 100%). Förändringar i ekonomiska förutsättningar (budget), begränsningar i marknadstillgång och andra orsaker kan bidra till att mål/målen inte uppfylls. Det viktigaste är att det finns en övergripande ambition för ökad andel rättvist handlade produkter enligt ovan.

Förutom den övergripande ambitionen för ökad andel rättvist handlade produkter i offentlig upphandling, beskriv gärna<sup>10</sup> andra insatser för att öka medvetenheten kring vikten av rättvist handlade produkter. Det kan exempelvis handla om utbildningsinsatser, ändrade beteenden vid inköp, utveckling av beställningsverktyg eller utveckling av inköpsstatistik.

#### 4.6. Regional samverkan

Regionen har ett ansvar för den regionala utvecklingen, inte minst vad gäller hållbar utveckling och Agenda 2030. Beskriv om, och i så fall hur, regionen verkar för en etisk konsumtion och hållbar handel genom samverkan mellan Fairtrade Region och Fairtrade City-diplomerade kommuner i regionen.

<sup>8</sup> Hänsyn tas till rådande avtal och marknadstillgång.

<sup>9</sup> I de fall det inte är möjligt att få fram den totala konsumtionen, ange vad konsumtionen omfattar i kommunen.

<sup>10</sup> Beskrivning av insatser för ökad medvetenhet kring vikten av rättvist handlade produkter är frivilligt.

## 5. Beskrivning av innehåll i ansökan

Här är en övergripande beskrivning av vilka kriterier som gäller vid ansökan om att bli en Fairtrade Region och vid förnyelseansökningar för fortsatt diplomering.

Efter att en region har diplomerats för första gången ska en förnyelseansökan lämnas in varje år. Efter ett år ska en mindre förnyelseansökan lämnas in och året efter en mer omfattande. Därefter lämnas vartannat år en mindre och vartannat år en mer omfattande. Förnyelseansökan skickas till Fairtrade Sverige för godkännande för fortsatt diplomering. Saknas det uppgifter i förnyelseansökan eller om något oklart, sker det alltid en dialog om förtydliganden och kompletteringar eller plan för utveckling av arbetet innan det är aktuellt att bli av med en diplomering.

### 5.1. Ansökan om att bli en Fairtrade Region

När en region ansöker om att bli diplomerad ska följande kriterier uppfyllas:

- Övergripande strategi för hållbar och etisk konsumtion (kapitel 4.1)
- Regional styrning (kapitel 4.2)
- Verksamhetsplan för arbetet med Fairtrade Region (kapitel 4.3)
- Upphandling och inköp av rättvist handlade produkter (val av produkter, konsumtion av dessa produkter och målsättning/ambition för ökad andel av konsumtionen) (kapitel 4.5)
- Regional samverkan (beskrivning av befintlig eller planerad samverkan med Fairtrade City-kommuner i regionen) (kapitel 4.6)

### 5.2. Mindre förnyelseansökan

Den första mindre förnyelseansökan lämnas in ett år efter diplomeringen. I den mindre förnyelseansökan ska följande redovisas:

- Regional styrning (kapitel 4.2)
- Verksamhetsplan för arbetet med Fairtrade Region (kapitel 4.3)

### 5.3. Mer omfattande förnyelseansökan

Den första mer omfattande förnyelseansökan lämnas in två år efter diplomeringen. I den mer omfattande förnyelseansökan ska följande redovisas:

- Övergripande strategi för hållbar och etisk konsumtion (kapitel 4.1)
- Regional styrning (kapitel 4.2)
- Verksamhetsplan för arbetet med Fairtrade Region (kapitel 4.3)
- Informations- och engagemangsarbete (kapitel 4.4)
- Upphandling och inköp av rättvist handlade produkter (kapitel 4.5)
- Regional samverkan (kapitel 4.6)